

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

Ефективна ЕКОНОМІКА

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

№ 11, 2014 [Назад](#) [Головна](#)

УДК 657:334

*Н. О. Лоханова,
д. е. н., доцент, професор кафедри бухгалтерського обліку та аудиту,
Одеський національний економічний університет, м. Одеса*

ПОГЛИБЛЕННЯ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ЯК НАПРЯМ РОЗВИТКУ ОБЛІКОВОЇ СИСТЕМИ В УПРАВЛІННІ ЕКОНОМІЧНОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ

*N. O. Lokhanova,
doctor of Economics, associate Professor, Professor of the Department of accounting and audit,
Odessa National Economic University, Odessa*

THE DEVELOPMENT OF INTEGRATION PROCESSES AS THE IMPROVEMENT OF THE ACCOUNTING SYSTEM IN THE MANAGEMENT OF ECONOMIC SUSTAINABILITY OF ENTERPRISES

У статті обґрунтовано, що інтеграція функцій управління – це об'єктивний процес, який є відповіддю на постійні зміни й ускладнення зовнішніх і внутрішніх умов функціонування підприємства. Доведено, що цей процес потребує не стільки введення нових управлінських функцій, які будуть забезпечувати цілісність системи управління, скільки удосконалення існуючих – планування, обліку, контролю, економічного аналізу – на інтеграційних засадах з їх орієнтацією на спільні цілі підтримання достатнього рівня економічної стійкості суб'єкта господарювання. Основоположними функціями бухгалтерського обліку в системі управління економічною стійкістю було визнано інформаційну, комунікаційну і інформаційно-координаційну функції. Суть інформаційної функції полягає у своєчасному формуванні фінансової інформації про параметри господарської діяльності з метою задоволення потреб внутрішніх і зовнішніх користувачів; інформаційно-координаційної – координуванні процесів отримання фінансової і нефінансової інформації про параметри господарської діяльності підприємства і його зовнішнє середовище, створеної за межами системи бухгалтерського обліку, однак необхідної для прийняття рішень і залученої обліковою системою для підготовки звітності для всіх зацікавлених осіб; комунікаційної – у передачі відповідної інформації користувачам. Обґрунтовано, що на систему бухгалтерського обліку має бути покладено завдання не стільки формування різнопланової інформації фінансового і нефінансового характеру про діяльність підприємства і його зовнішнє середовище, скільки координація процесу формування й узагальнення даних, що є потрібними для складання Інтегрованої і іншої зовнішньої і внутрішньої управлінської звітності для всіх зацікавлених користувачів. У такому розумінні бухгалтерський облік зберігає за собою визначальне місце в системі інформаційного забезпечення процесів прийняття управлінських рішень всіма користувачами.

The article proves that the integration of management functions is an objective process, which is a response to constant changes and complications of external and internal conditions of enterprise functioning. It is proved that this process requires not so much the introduction of new management features that will ensure the integrity of the management system, how to improve existing planning, accounting, control, economic analysis, etc. - integration basis with their focus on the common goal of maintaining a sufficient level of economic sustainability of the entity. To the basic functions of accounting in the management system economic sustainability include: information, communication and coordination functions. The essence of the information function is the timely generation of financial information about the parameters of economic activity to meet the needs of internal and external users; information and coordination - the coordination of the processes of obtaining financial and non-financial information about the parameters of economic activity of the enterprise and its external environment created outside the system accounting, however, necessary for decision making, and involved accounting system for reporting to all stakeholders; communication - the transfer of relevant information to users. It is substantiated that the accounting system should be entrusted with the task not so much the formation of diverse information, financial and non-financial nature on the activities of the enterprise and its external environment, as the process of formation and consolidation of data, which are necessary to develop an Integrated and other external and internal management reporting to all interested users. In this understanding of accounting reserves the decisive place in the system of information support of the process of managerial decision-making by all users.

Ключові слова: інтеграція, облік, інтеграційні процеси, функції обліку, цілісна облікова система.

Key words: integration, accounting, integration processes, accounting functions, integral accounting system.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Одним із важливих напрямів удосконалення облікової системи в частині підвищення її ролі в управлінні економічною стійкістю вітчизняних підприємств протягом останніх десятиріч вважається її розвиток на інтеграційних засадах. Фактично інтеграційні процеси охоплюють всі функції управління, тобто доводиться говорити не лише про інтеграцію обліку як інформаційної системи, а й інтеграцію обліку із плануванням, контролем, аналізом. І зрозуміло, що в даному випадку мова не йде про асимілювання функцій, а про їх взаємопов'язаний розвиток для досягнення єдиної мети. Також значимо, що завдання поглиблення орієнтації обліку на цілі забезпечення економічної стійкості на засадах інтеграції є в достатній мірі складним і потребує постійного удосконалення самого по собі обліку в двох основних напрямках – організаційному й інформаційному. Розвиток функції обліку, з одного боку, має сприяти організаційній інтеграції обліку з іншими функціями управління, а з іншого, – створювати умови для розширення інформаційних можливостей облікових моделей, які повинні максимально задовольнити процес прийняття управлінських рішень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми, і виділення не вирішених частин загальної проблеми. Проблеми інтеграції обліку не раз розглядалися в економічній літературі із самих різних позицій. Сам по собі термін «інтеграція обліку», як зазначають Моссаковський В. і Кононенко Т. [1, с.16], виник з початку появи і функціонування інформаційних систем. Сутність поняття «інтеграція обліку» була чітко

окреслена у відповідній роботі, в якій «на відміну від інтегрованої обробки даних, інтеграція обліку розглядалася як створення системи облікової інформації на базі органічного поєднання даних різних видів обліку, тобто коли дані одного обліку органічно поєднуються з даними іншого, не порушуючи загальну методологію фіксації, збору і обробки даних» [1, с.17]. Концептуально доцільність створення інтегрованої системи бухгалтерського обліку з позицій теоретичного обґрунтування і розробки комплексу організаційно-методологічного і методичного забезпечення адаптивної інтегрованої системи бухгалтерського обліку освітлена в роботі Євдокимова В.В. [2]. Автором удосконалено концептуальні засади інтеграції облікових підсистем на базі єдиного технологічного циклу фіксації, зберігання, обробки та надання інформації різним групам користувачів.

Проблеми розвитку обліку на підставі інтеграції або диференціації (розмежуванні окремих видів) розглядаються в роботах також цілого ряду інших науковців: О.В.Артюх, М.Т.Білухи, О.М.Брадун, Ф.Ф.Бугинця, Б.І.Валуєва, С.Ф.Голова, В.А.Єрофєєвої, В.Б.Івашкевича, Г.Г.Кірейцева, С.А. Кузнецової, Н.М.Малюги, М.С.Пушкаря, Я.В.Соколова та інших. Існуючі підходи науковців щодо розгляду проблем інтеграції обліку з історичної точки зору докладно освітлені в роботі В.В. Євдокимова [3, с.23-26]. Кожен автор підходить до вивчення відповідних питань, виходячи із власних позицій і мети дослідження з урахуванням різних напрямів інтеграції. І тому проблема містить ще багато невирішеного та дискусійного.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета дослідження полягає в тому, щоб розкрити суть інтеграційних процесів в обліковій системі і визначити функції обліку в системі управління економічною стійкістю підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. Слід зазначити, що проблеми поглиблення інтеграційних процесів в обліку можна розглядати в різних ракурсах, а саме як:

- інтеграцію обліку з іншими функціями управління, тобто в частині поглиблення інтеграційних зв'язків між функціями управління: плануванням, обліком, контролем і економічним аналізом;

- інтеграцію всередині системи господарського обліку, тобто інтеграційні процеси, що сприяють взаємопов'язаному розвитку бухгалтерського, статистичного і оперативного обліку;

- інтеграцію, що відбувається в системі бухгалтерського обліку.

У цьому випадку також можливі різні варіанти розгляду інтеграційних процесів:

1) інтеграція бухгалтерського обліку й обліку для цілей податкових розрахунків;

2) інтеграційне поєднання двох облікових підсистем – фінансового і управлінського обліку;

3) інтеграція в частині поєднання фінансової і нефінансової інформації при складанні звітності нового формату, а саме Інтегрованої корпоративної звітності;

4) інтеграційні процеси, пов'язані із запровадженням МСФЗ в Україні та інші.

Зазначимо, що цим переліком не обмежується прояв інтеграційних процесів, що так чи інакше стосуються облікової системи.

Однак у межах даного дослідження більш докладно зупинимося на розгляді тих аспектів, що мають відношення власне до бухгалтерського обліку як в частині інтеграції його з іншими функціями управління, так і всередині облікової системи, враховуючи, що окреслені напрями інтеграції є вельми важливими практично для всіх господарюючих суб'єктів в Україні в даний час.

Важливою складовою проблеми можна з достатніми підставами вважати сукупність питань, пов'язаних зі збереженням цілісності інформаційної системи управління, посиленням взаємозв'язків всіх управлінських функцій, у тому числі обліку, аналізу, контролю тощо, забезпеченням взаємозв'язаного розвитку усіх підсистем і елементів, поглибленням системних властивостей.

Розгляд деяких із сучасних концепцій розвитку інформаційного забезпечення системи управління економічною стійкістю на інтеграційних засадах, зокрема таких, як: контролінг, стратегічний облік та інших привів до висновку, що незважаючи на те, що вони містять ряд перспективних складових, зокрема в частині інструментарію, що може бути застосовано для підвищення ефективності системи управління, однак, у кінцевому підсумку не вирішують питання інтегрованого розвитку всіх управлінських функцій і в певній мірі не розкривають роль власне бухгалтерського обліку. І взагалі, вони не є суто обліковими концепціями.

Ми ж вважаємо, що удосконалення інформаційного забезпечення системи управління економічною стійкістю слід здійснювати саме за рахунок використання можливостей облікової системи, причому завдяки її розвитку на інтеграційних засадах. У даному випадку маються на увазі як інтеграційні процеси в межах системи бухгалтерського обліку, тобто в частині підтримання її цілісності, так і інтеграційні процеси в частині поглиблення зв'язків між функцією обліку й іншими функціями управлінського циклу: плануванням, економічним аналізом, контролем тощо.

Про необхідність формування так званої «поліфункціональної обліково-аналітичної системи» йдеться в роботах Шапорової О.О. [4, с.18].

Дещо з інших позицій, однак з урахуванням загальної логіки підходу, доцільність формування глобальної (цілісної) системи обліку обґрунтовується в роботах Голова С.Ф. [5; 6, с.3-13]. І хоча названі автори із різних точок зору підходять до розгляду питання, головне, що всі вони наголошують на тому, що єдина система обліку має задовольняти широке коло зацікавлених користувачів у різній потрібній їм інформації.

Спробуємо сформулювати власне бачення вирішення цієї проблеми.

Однак перед тим звернемо більш докладну увагу на підхід Голова С.Ф., в межах якого запропоновано створення глобальної системи бухгалтерського обліку. В обґрунтування власної концепції автор спочатку, виходячи із сучасних потреб користувачів облікової інформації і звітності, виділяє вісім зон інформаційної сукупності: фінансові показники стосовно минулого (IFP) і майбутнього (IFF) господарської діяльності підприємства, його зовнішнього середовища – також відносно минулого (EFP) і майбутнього (EFF), нефінансові показники відносно минулого (ENP) і майбутнього (ENF) щодо діяльності підприємства і нефінансові показники щодо зовнішнього середовища стосовно минулого (INP) і майбутнього (INF) (рис.1) [5]. І далі зазначає, що зараз в системі бухгалтерського обліку здійснюється формування лише інформації про минуле діяльності суб'єкта господарювання, тобто інформації зони IFP, і, отже, «поза сферою бухгалтерського обліку залишаються сім із восьми зон актуальної інформаційної сукупності. Це потребує або розширення системи бухгалтерського обліку, або формування окремої інформаційної системи» [5, с. 6].

На підставі таких міркувань Головим С.Ф. робиться висновок, що у випадку формування окремої інформаційної системи – це буде означати відсутність перспективи для розвитку бухгалтерського обліку і перетворення його в другорядний сегмент, а отже, «необхідна система бухгалтерського обліку, яка забезпечує формування мультіаспектної інформації для внутрішніх і зовнішніх користувачів» [5, с.6].

Ми можемо цілком погодитися з думкою, що в обліку має створюватися різноманітна інформація для зацікавлених внутрішніх і зовнішніх користувачів, але не в повній мірі прийнятним вважаємо застосування терміну «глобальний бухгалтерський облік». Як слушно зазначає Голова С.Ф., термін «глобальний», виходячи із «Великого енциклопедичного словника», означає «всебічний, повний, загальний, універсальний» [7, с.286].

Але постає просте практичне запитання: невже бухгалтерський облік самостійно може надати всебічну і повну фінансову і нефінансову інформацію і про діяльність господарюючого суб'єкта, і про зовнішнє середовище, тобто розкрити власними силами всі вісім зон актуальної інформаційної сукупності? Безумовно, це було б дуже добре, якби це було реально зробити, але, зрозуміло, що фактично частина нефінансової інформації формується не обліком і не в бухгалтерії, а в інших відділах підприємства: маркетингу, логістики, виробничому відділі тощо. І яким би чином ми не іменували бухгалтерський облік, він не в змозі замінити собою всю інформаційну систему підприємства і повністю підпорядкувати собі всі інформаційні потоки. Більш того, на наш погляд, і не потрібно це робити. Не потрібно підмінювати обліком всю інформаційну систему управління, слід лише змінити акценти в межах цієї системи.

Вважаємо, що підхід має бути дещо іншим.

Не треба створювати якусь нову систему обліку, слід просто підняти його статус в системі управління і забезпечити максимально можливу інтеграцію з іншими функціями управлінського циклу.

Рис. 1. Сегментація актуальної інформаційної сукупності за підходом Голова С.Ф. [5, с.4]

Водночас у будь-якому разі ми розуміємо об'єктивну потребу розширення складу показників, що мають відобразитися в системі власне бухгалтерського обліку, наприклад, введення в якості об'єкту облікового моделювання транзакційних витрат, в яких з фінансової точки зору відображено вплив чинників зовнішнього середовища на процес господарської діяльності. Однак це вже дещо інша справа, ніж наділення обліку функцією формування всього набору фінансової і нефінансової інформації про господарську діяльність і зовнішнє середовище організації.

Якщо повернутися до сегментації актуальної інформаційної сукупності, зображеній на рис. 1 за підходом Голова С.Ф., то вважаємо за потрібне зазначити, що в обліку може реально відобразитися повністю вся інформація зони IFP і частково IFF, тобто фінансові показники по фактам з минулого і майбутнього щодо господарської діяльності економічного суб'єкта, а також частина інформації із зон INP, INF стосовно нефінансових показників щодо господарської діяльності, аналогічно лише частково інформація із зон EFP, EFF, ENP, ENF відносно фінансових і нефінансових показників, які характеризують зовнішнє середовище. Однак повністю формування всієї цієї сукупності суто в системі бухгалтерського обліку не можливе. Про це непрямим шляхом каже і сам автор концепції глобального бухгалтерського обліку. Так, Голова С.Ф. зазначає, що, наприклад, зона INP містить нефінансові показники, які звичайно є об'єктом оперативного-технічного обліку (використання робочого часу, плинність кадрів, кількість реклаमाцій тощо) [5, с. 4]. Не зрозуміло, невже при формуванні глобальної системи бухгалтерського обліку щось зміниться? Ці показники будуть формуватися вже не в системі оперативного-технічного обліку, як зараз, а безпосередньо в бухгалтерському обліку? Вважаємо, що ні, в цьому взагалі немає потреби. Інша справа, що дані оперативного-технічного обліку можуть використовуватися системою бухгалтерського обліку, оброблятися нею і подаватися у складі звітності для різних цілей. Оперативно-технічний облік може максимально інтегруватися з бухгалтерським обліком, однак вважаємо, що це не одне й те ж саме, що формування всієї інформації в глобальній системі бухгалтерського обліку.

На питаннях інтеграції оперативного-технічного і бухгалтерського обліку окремо зупинятися не будемо, зазначимо лише, що вони докладно розглянуті в роботі Моссаковського В. і Кононенко Т. [1, с.16-21]. Однак звернемо увагу на те, що на думку цих авторів, «інтеграція даних видів обліку можлива у трьох випадках: 1) при зборі оперативних даних, котрі можуть бути узагальнені в подальшому в бухгалтерському обліку; 2) при відображенні в оперативному обліку даних, що докладно характеризують об'єкт, котрий в бухгалтерському обліку відображається більш узагальнено; 3) при різній оцінці одних і тих же об'єктів в указаних видах обліку» [1, с.21].

З одного боку, все це є важливим напрямом удосконалення системи господарського обліку в цілому і підвищення рівня інтеграції окремих його видів, з іншого боку, інтегрований розвиток різних видів обліку не призводить до того, що бухгалтерський облік стає всеосяжним.

Коли мова йде про інтеграційні процеси, то хотілося б перш за все чітко визначити місце облікової інформації в цілісній інформаційній системі підприємства. Це є дуже важливим для вироблення принципових напрямів поглиблення інформаційних можливостей обліку в системі управління економічною стійкістю.

Вихідним моментом тут має бути системний підхід, у межах якого облік одночасно розглядається, з одного боку, як частина штучно сконструйованої цілісної системи економічної інформації, з другого, – як відносно автономна система. Все залежить від того, що береться за “точку відліку”. Оскільки нею є облікова інформація, то при дослідженні рухом “уверх” вона розглядається в системному розумінні як відносно відокремлена частина, підсистема цілісної інформаційної системи підприємства. При дослідженні рухом “униз” облік вже сам є цілісною системою, яка в свою чергу розподіляється на відповідні підсистеми, блоки, елементи.

Системний погляд на облікову інформацію первісно визначає необхідність підпорядкувати її загальним інтересам інформаційної системи підприємства і в той же самий час зберігати свою єдність. У практичному відношенні це означає, що організація облікового персоналу і зміст бухгалтерських моделей економічних об'єктів мають створювати інформаційні умови для ефективного здійснення функцій планування, контролю, аналізу, регулювання, тобто “працювати” на сукупний управлінський процес. У такій спрямованості, тобто при кроці “уверх”, розвиток обліку здійснюється з орієнтацією на цілі системи вищого рівня.

При кроці “униз” за мету береться упорядкування внутрішнього складу системи обліку, розвиток її власних організаційних та інформаційних можливостей, і знову-таки в інтересах сукупного управлінського процесу. Отже, мова йде про поєднання обох аспектів системного підходу до поглиблення інформаційних властивостей обліку.

Такий погляд дає також змогу в певній мірі поставити крапку в спорі стосовно поділення бухгалтерського обліку на види, в даному випадку маються на увазі на лише традиційно відокремлювані фінансовий та управлінський облік, а й екологічний, креативний тощо. На наш погляд, облік як інформаційна система має зайняти ключове місце в інформаційній системі підприємства в цілому і забезпечити не стільки власними силами формування всіх фінансових і нефінансових показників про внутрішні процеси і зовнішнє середовище організації, скільки скоординувати інформаційні потоки, пов'язати різні види інформації і представити їх у вигляді інтегрованої звітності для всіх груп зовнішніх користувачів і додатково внутрішньої управлінської звітності – для внутрішніх користувачів, тобто управлінської системи. Отже, розвиток системи бухгалтерського обліку в сучасних умовах господарювання має здійснюватися:

- по-перше, за рахунок введення нових економічних об'єктів, пов'язаних із впливом зовнішнього середовища, які можуть бути виміряні, в обліку системи, наприклад, транзакційних витрат;
- по-друге, за рахунок визнання координуючої ролі обліку в інформаційному забезпеченні системи управління економічною безпекою і стійким розвитком підприємства і завдяки цьому задоволення інтересів всіх основних груп зацікавлених осіб в об'єктивній обліковій інформації.

У зв'язку із піднятою проблемою вважаємо за доцільне присвятити кілька слів огляду функцій, які виконує облік у системі управління. Стосовно обліку в системі управління основоположними слід визнати інформаційну, комунікаційну і інформаційно-координаційну функції. При тому суть інформаційної функції полягає у своєчасному формуванні фінансової інформації про параметри господарської діяльності з метою задоволення потреб внутрішніх і зовнішніх користувачів; інформаційно-координаційної – координування процесів отримання фінансової і нефінансової інформації про параметри господарської діяльності підприємства і його зовнішнє середовище, створеної за межами системи бухгалтерського обліку, однак необхідної для прийняття рішень і залученої обліковою системою для підготовки звітності для всіх зацікавлених осіб; комунікаційної – у передачі відповідної інформації користувачам. Отже, вважаємо, що підвищення значимості обліку в системі управління має здійснюватися за рахунок доповнення його функцій функцією інформаційно-координаційного характеру.

Відповідно до Великого енциклопедичного словника «координація» (від лат. co - спільно і ordinatio - упорядкування) означає взаємозв'язок, узгодження [7].

Відомо, що координація сама по собі є однією із функцій управління, яка забезпечує узгоджену роботу всіх ланцюгів системи управління. Однак, у даному випадку, відокремлюючи функцію інформаційно-координаційного характеру відносно обліку, ми намагаємося підкреслити особливе значення облікової системи в інформаційній системі управління підприємством, що пов'язано із використанням в управлінні, з одного боку, і в процесі складання інтегрованої звітності, з іншого боку, різноманітної фінансової і нефінансової інформації, яку обліковий відділ сам по собі не створює, однак переробляє і пов'язує між собою для рішення будь-яких управлінських завдань і для отримання цілісної картини того, як підприємство створює вартість і як воно збирається це робити в найближчий перспективі – для задоволення інформаційних потреб всіх користувачів.

Якщо взяти за основу сегментацію актуальної інформаційної сукупності за підходом Голова С.Ф. [5, с.4], що була наведена вище, і доопрацювати її з позицій складання Інтегрованої і внутрішньої управлінської звітності, що має формуватися системою бухгалтерського обліку, в якій хоча і не формується, але узагальнюється різнопланова фінансова і нефінансова інформація відносно діяльності підприємства і його зовнішнього середовища, то, на наш погляд, вона буде мати вигляд, наведений на рис.2.

Центральне коло на рис. 2 показує частку інформації, що використовується системою обліку для складання Інтегрованої зовнішньої і внутрішньої управлінської звітності. При тому інформація сегменту IFR показує суто бухгалтерську фінансову інформацію про господарську діяльність підприємства, яка практично повністю в узагальненому вигляді потрапляє у звітність (схематично це відображено стрілкою).

Інформація сегментів IFF, EFR, EFF, ENP, ENF, INP, IFR потрапляє в Інтегровану та іншу зовнішню і внутрішню управлінську звітність частково лише в тій мірі, в якій це потрібно зацікавленим користувачам. Отже, на систему бухгалтерського обліку може бути покладено завдання не стільки формування різнопланової інформації фінансового і нефінансового характеру про діяльність підприємства і його зовнішнє середовище, скільки координація процесу формування й узагальнення даних, що є потрібними для складання Інтегрованої і іншої зовнішньої і внутрішньої управлінської звітності для всіх зацікавлених користувачів [8, с.216]. У такому контексті бухгалтерський облік зберігає за собою визначальне місце в системі інформаційного забезпечення процесів прийняття управлінських рішень всіма користувачами, при тому не втрачає суті власне обліку, не підмінюючи собою всю інформаційну систему управління підприємством. Уважасмо, що саме такий підхід до визначення ролі обліку в інформаційній системі в більшій мірі відповідає існуючому інституціональному середовищу і водночас дозволяє зрозуміти його особливий характер в інформаційній системі.

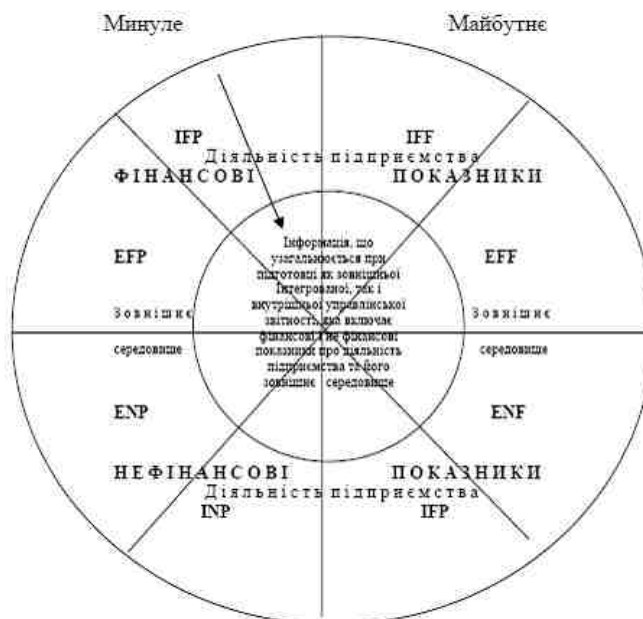

Рис. 2. Сегментація актуальної інформаційної сукупності з акцентом на складання Інтегрованої і іншої зовнішньої і внутрішньої звітності в умовах цілісної облікової системи

Висновки і перспективи подальших досліджень. На підставі проведеного дослідження можна зробити такі висновки:

1. Інтеграція функцій управління – це об'єктивний процес, який є відповіддю на постійні зміни й ускладнення зовнішніх і внутрішніх умов функціонування підприємства. На наш погляд, він потребує не стільки введення нових управлінських функцій, які будуть забезпечувати цілісність системи управління, скільки удосконалення вже існуючих – планування, обліку, внутрішнього контролю, економічного аналізу, власне управління тощо – на інтеграційних засадах з огляду їх орієнтації на спільні цілі підтримання достатнього рівня економічної стійкості суб'єкта господарювання.

2. Основоположними функціями бухгалтерського обліку в системі управління економічною стійкістю слід визнати інформаційну, комунікаційну і інформаційно-координаційну функції. Суть інформаційної функції полягає у своєчасному формуванні фінансової інформації про параметри господарської діяльності з метою задоволення потреб внутрішніх і зовнішніх користувачів; інформаційно-координаційної – координувати процес отримання фінансової і нефінансової інформації про параметри господарської діяльності підприємства і його зовнішнє середовище, створеної за межами системи бухгалтерського обліку, однак необхідної для прийняття рішень і залученої обліковою системою для підготовки звітності для всіх зацікавлених осіб; комунікаційної – у передачі відповідної інформації користувачам.

3. На систему бухгалтерського обліку має бути покладено завдання не стільки формування різнопланової інформації фінансового і нефінансового характеру про діяльність підприємства і його зовнішнє середовище, скільки координація процесу формування й узагальнення даних, що є потрібними для складання Інтегрованої і іншої зовнішньої і внутрішньої управлінської звітності для всіх зацікавлених користувачів.

У відповідному розумінні бухгалтерський облік зберігає за собою визначальне місце в системі інформаційного забезпечення процесів прийняття управлінських рішень всіма користувачами.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з пошуком шляхів поліпшення методики обліку існуючих і розробкою методики обліку нових економічних об'єктів, що мають розкриватися цілісною обліковою системою.

Література.

1. Моссаковский В., Кононенко Т. Интеграция хозяйственного учета / В. Моссаковский, Т. Кононенко // Бухгалтерский учет и аудит. – 2004. - № 6. – С.16-24.
2. Євдокимов В.В. Концепція інтегрованої системи бухгалтерського обліку: теорія, методологія, організація: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора екон. наук: 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності)» / В.В. Євдокимов. — Житомир, 2011. — 37 с.
3. Євдокимов В.В. Підходи науковців щодо проблем інтеграції обліку: історичний аспект / В.В. Євдокимов // Економіка розвитку. – № 2 (50). – Харків: ХНЕУ, 2009. – С. 23-26.
4. Шапорова О.А. Парадигмы управленческой учетно-аналитической системы оценочных показателей: автореф. дис. на соискание учен. степени доктора экон. наук: спец. 08.00.12 «Бухгалтерский учет, статистика» / Ольга Александровна Шапорова. – Ростов-на-Дону, 2010. – 49 с.
5. Голова С.Ф. Система глобального бухгалтерського обліку / С.Ф. Голова // Бухгалтерський облік і аудит. – 2010. - № 3. – С. 3-12.
6. Голова С.Ф. Теорія багатозначного бухгалтерського обліку / С.Ф. Голова // Бухгалтерський облік і аудит. – 2011. - № 4. – С. 3-13.
7. Большой энциклопедический словарь / [А.М. Прохоров, А.П. Горкин, В.И. Бородулин]. – [2-е изд.]. – М., 1998. – 1456 с.

8. Лоханова Н.О. Інтеграційні процеси в обліку в умовах інституціональних перетворень / Н.О. Лоханова. – Херсон: Грін Д.С., 2012. – 400 с.

References.

1. Mossakovskiy, V., Kononenko, T. (2004), "Integration of economic accounting" *"Buhgalterskiy uchet i audit"*, vol. 6, pp. 16-24, Kiev, Ukraine.
2. Evdokimov, V.V. (2011), "The concept of integrated accounting systems: theory, methodology, organization", 37 p., Abstract of the Doctor Thesis: 08.00.09 "Accounting, analysis and audit (by economic activities)", Zhitomir, Ukraine.
3. Evdokimov, V.V. (2009), "The attitudes of scientists on problems of integration of accounting: historical aspect", *"Ekonomika rozvitku"*, vol. 2 (50), pp.23-26, HNEU, Kharkov, Ukraine.
4. Shapороva, O. A. (2010), "Paradigm management accounting and analysis system performance indicators", 49 p., Abstract of the Doctor Thesis: 08.00.12 "Accounting, statistics", Rostov-na-Donu, Russia.
5. Golov, S.F. (2010), "The system of global accounting", *"Buhgalterskiy oblik i audit"*, vol.3, pp.3-12, Kiev, Ukraine.
6. Golov, S.F. (2011), "The theory of multi-accounting", *"Buhgalterskiy oblik i audit"*, vol.4, pp.3-13, Kiev, Ukraine.
7. Prohorov, A.M., Gorkin, A.P., Borodulin, V.I. (1998), *Bolshoy entsiklopedicheskiy slovar* [Great encyclopedic dictionary], 1456 p., ed. 2, Moscow, Russia.
8. Lokhanova, N.O. (2012), *Intehratsijni protsesy v obliku v umovakh instytutsional'nykh peretvoren'* [Integration processes in the accounting in terms of institutional reforms], 400 p., Hrin' D.S., Herson, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 01.11.2014 р.

ТОВ "ДКС Центр"